C/2024/491

23.1.2024 г.

P9_TA(2023)0248

Положението в Никарагуа

Резолюция на Европейския парламент от 15 юни 2023 г. относно положението в Никарагуа (2023/2743(RSP))

(C/2024/491)

Европейският парламент,

— като взе предвид предишните си резолюции относно Никарагуа, и по-специално резолюциите от 16 декември 2021 г. относно положението в Никарагуа ([1]), от 9 юни 2022 г. относно инструментализирането на правосъдието за репресивни цели в Никарагуа ([2]) и от 22 септември 2022 г. относно Никарагуа, и по-специално задържането на епископ Роландо Алварес ([3]),

— като взе предвид изявленията на заместник-председателя на Комисията/върховен представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност и неговия говорител относно Никарагуа, и по-специално изявленията от 4 август 2022 г. относно закриването на радиостанции и спирането на работата на организации на гражданското общество в Никарагуа, от 10 февруари 2023 г. относно освобождаването на политически затворници, от 16 февруари 2023 г. относно отнемането на гражданството на политически опоненти и от 18 април 2023 г. относно петата годишнина от националните протести,

— като взе предвид Споразумението за асоцииране между Европейския съюз и неговите държави членки, от една страна, и Централна Америка, от друга страна ([4]),

— като взе предвид регламентите и решенията на Съвета относно ограничителни мерки срещу тежки нарушения на правата на човека в Никарагуа, както и решението на Съвета от 13 октомври 2022 г. за продължаване на тези санкции до 15 октомври 2023 г. ([5]),

— като взе предвид доклада на групата на ООН от експерти по правата на човека относно Никарагуа (GHREN) от 2 март 2023 г.,

— като взе предвид изявленията на говорителя на върховния комисар на ООН по правата на човека от 9 май 2022 г. и 2 юни 2023 г.,

— като взе предвид решението от 8 февруари 2023 г. на първо наказателно отделение на Апелативния съд в Манагуа относно депортирането на 222 държавни предатели и изявлението от 15 февруари 2023 г. на председателстващия магистрат на Апелативния съд в Манагуа относно обвинението на 94 държавни предатели,

— като взе предвид изявленията на Междуамериканската комисия по правата на човека, и по-специално изявленията от 13 февруари 2023 г., в които се приветства освобождаването на политически затворници в Никарагуа, но се отхвърля произволното лишаване от гражданство, от 17 февруари 2023 г., в което се осъжда ескалацията на нарушенията на правата на човека в Никарагуа, и от 18 април 2023 г., с което се отбелязват пет години от началото на кризата с правата на човека в Никарагуа,

— като взе предвид докладите на Специалния механизъм за проследяване на положението в Никарагуа,

— като взе предвид Международния пакт за граждански и политически права от 1966 г., правилата на ООН за минималните стандарти за третиране на лишените от свобода лица от 2015 г. (правила „Нелсън Мандела“), правилата на ООН за третиране на лишените от свобода жени и мерките, които не са свързани с лишаване от свобода, по отношение на жените правонарушители от 2010 г. (Правила от Банкок) и Виенската конвенция от 1969 г.,

— като взе предвид Конвенцията на ООН против изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко или унизително отнасяне или наказание от 1984 г.,

([1]) ОВ C 251, 30.6.2022 г., стр. 134.
([2]) ОВ C 493, 27.12.2022 г., стр. 100.
([3]) ОВ C 125, 5.4.2023 г., стр. 76.
([4]) ОВ L 346, 15.12.2012 г., стр. 3.
([5]) ОВ L 268, 14.10.2022 г., стр. 22.

— като взе предвид Всеобщата декларация за правата на човека от 1948 г. и Американската конвенция за правата на човека от 1969 г. (Пакта от Сан Хосе),

— като взе предвид член 132, параграфи 2 и 4 от своя Правилник за дейността,

А. като има предвид, че от 2018 г. насам никарагуанският режим извършва систематично, многократно и произволно лишаване от свобода, тормоз и сплашване на кандидати за президент, опозиционни лидери и религиозни лидери, както и студентски лидери и лидери в селските райони, коренно население, ЛГБТИ лица, журналисти, защитници на правата на човека, организации на гражданското общество, представители на бизнеса и всички други отправящи критика гласове в страната; като има предвид, че положението в Никарагуа продължава да се влошава;

Б. като има предвид, че нарушенията и посегателствата срещу правата на човека, извършени от април 2018 г. насам, не са изолирано явление, а по-скоро продукт на динамичен процес за премахване на разделението на властите и демократичните гаранции и за пълно концентриране на властта в ръцете на президента и на вицепрезидента на Република Никарагуа;

В. като има предвид, че на 9 февруари 2023 г. режимът на Ортега — Мурильо депортира 222 произволно задържани политически затворници в САЩ, включително политически фигури, кандидати на президентските избори през 2021 г., журналисти, защитници на правата на човека и демонстранти от протестите през 2018 г.; като има предвид, че всички те бяха обявени за „държавни предатели“ и бяха лишени от гражданството си;

Г. като има предвид, че епископ Роландо Алварес отказа да бъде прогонен от Никарагуа и за наказание на 10 февруари 2023 г. беше осъден на 26 години затвор и лишаване от гражданство и политически права вследствие на осъждането му по обвинения в „измяна“, „подкопаване на националния интегритет“ и „разпространяване на фалшиви новини“; като има предвид, че Роландо Алварес понастоящем се намира в затвора Ла Модело и не са му разрешени никакви посещения от 25 март 2023 г. насам; като има предвид, че репресиите срещу църквата продължават, въпреки ролята ѝ на посредник в националния диалог през 2018 г., с експулсирането на монахини и задържането на няколко свещеници и църковни служители; като има предвид, че през април Ватикана закри посолството си в Никарагуа, след като режимът на страната предложи суспендиране на дипломатическите отношения;

Д. като има предвид, че освен Роландо Алварес към 30 април 2023 г. най-малко 46 политически затворници, включително някои, които са задържани от 2018 г. насам, са все още в затвора при неприемливи условия след съдебни процеси при закрити врата, при които не са спазени основните гаранции за справедлив съдебен процес; като има предвид, че тази рамка на държавни репресии е въведена с явното съгласие на съдебната система;

Е. като има предвид, че на 15 февруари 2023 г. още 94 политически опоненти бяха лишени от гражданството си и имуществото им беше иззето, след като бяха обвинени в заговор за подкопаване на националния интегритет и в разпространяване на невярна информация; като има предвид, че около една трета от тях са все още в Никарагуа;

Ж. като има предвид, че няколко държави предложиха националност, гражданство или временна закрила на никарагуанските граждани, които бяха лишени от гражданство от режима на Даниел Ортега и Росарио Мурильо; като има предвид, че Испания предложи гражданство на 222-та изгнаници;

З. като има предвид, че през май 2023 г. беше съобщено, че 63 души в цялата страна са били произволно задържани и обвинени в „заговор за подкопаване на националния интегритет“ и „разпространяване на фалшиви новини“, като режимът използва тези обвинения, за да заглуши критиците си;

И. като има предвид, че на 9 и 11 май 2023 г. Върховният съд на Никарагуа постанови, че 26 адвокати и нотариуси, които критикуват режима, включително някои от най-изтъкнатите защитници на правата на човека в страната, вече не могат да практикуват право в Никарагуа;

Й. като има предвид, че от април 2018 г. насам правителството на Никарагуа е закрило над 3 300 организации и фондации с нестопанска цел, включително женски организации и организации, свързани с католическата църква, като остави безброй хора без достъп до предоставяните от тях услуги или помощ; като има предвид, че правният статут на няколко университета беше отнет, за да заглуши несъгласието на студентите; като има предвид, че някои медии също бяха принудени да преустановят дейността си;

К. като има предвид, че на 9 юни 2023 г. правителството на Никарагуа конфискува имущество, принадлежащо на 222-та политически затворници, които са били принудени да напуснат страната през февруари, след като са били осъдени за „извършване на действия срещу суверенитета, независимостта и самоопределението на нацията“;

Л. като има предвид, че както заявява върховният комисар на ООН за бежанците, отнемането на гражданството на защитници на правата на човека и дисиденти на произволни основания нарушава международното право, по-специално член 15 от Всеобщата декларация за правата на човека, както и Конвенцията за статута на лицата без гражданство от 1954 г. и Конвенцията за намаляване на случаите на лица без гражданство от 1961 г.; като има предвид, че Никарагуа е страна по всички горепосочени инструменти;

М. като има предвид, че GHREN публикува първия си доклад относно положението в Никарагуа, в който се описва как служители на полицията и на националната система на местата за лишаване от свобода и членове на подкрепящи режима въоръжени групировки са извършвали извънсъдебни екзекуции, произволни задържания и актове на физически и психологически изтезания, включително, наред с другото, сексуално и основано на пола насилие, в контекста на арестуването, разпитването и задържането на политически опоненти;

Н. като има предвид, че на 28 септември 2022 г. режимът в Никарагуа взе необосновано решение за експулсиране на ръководителя на делегацията на ЕС в Никарагуа и прекъсна дипломатическите връзки с Кралство Нидерландия; като има предвид, че ЕС реагира реципрочно, като обяви ръководителя на мисията на Република Никарагуа пред ЕС за *persona non grata*;

О. като има предвид, че през 2022 г. се увеличи потокът от никарагуанци, мигриращи към други държави в резултат на политически, социални, свързани с правата на човека и икономически кризи; като има предвид, че от 2018 г. насам над 192 000 никарагуанци са избягали в Коста Рика като лица, търсещи убежище, или като бежанци; като има предвид, че тази тенденция би могла да подкопае системата за убежище на Коста Рика и да наложи прекомерна тежест на мрежите за подкрепа в страната;

П. като има предвид, че откакто започна незаконната, непровокирана и неоправдана руска агресивна война срещу Украйна, режимът на Ортега — Мурильо систематично подкрепя руския режим в резолюциите на ООН; като има предвид, че Русия подкрепи Никарагуа с военно оборудване и продължава да поддържа военно присъствие в страната; като има предвид, че няколкото меморандума, подписани между Русия и Никарагуа, засилват ясните доказателства за силните отношения и общата подкрепа между режима на Ортега — Мурильо и режима на Путин;

1. решително осъжда повсеместното извършване от страна на никарагуанския режим на системни и умишлени нарушения на правата на човека срещу населението по чисто политически причини; подчертава, че тези нарушения представляват престъпления срещу човечеството, както заявява GHREN; осъжда използваните от режима практики за заглушаване на населението; отново потвърждава своята солидарност и непрекъсната и непоколебима подкрепа за населението на Никарагуа;

2. отбелязва освобождаването на 222 политически затворници, но осъжда решението на никарагуанския режим за тяхното депортиране, отнемане на тяхното гражданство и техните граждански и политически права, замразяването на техните активи и конфискацията на тяхното имущество; припомня на никарагуанските органи, че произволното лишаване от гражданство е забранено от международното право, и ги призовава да отменят незабавно тези мерки и да прекратят политически мотивираното преследване и репресии срещу дисиденти и защитници на правата на човека;

3. изразява загриженост относно състоянието на гражданска смърт, в което се намират лицата, които са били лишени от гражданството си, но са останали в Никарагуа; призовава правителството на Никарагуа да гарантира живота и неприкосновеността на защитниците на правата на човека, които остават в Никарагуа, включително, наред с останалите, Вилма Нунес де Ескорсия;

4. изразява загриженост относно положението на намиращите се в Никарагуа роднини на депортираните лица и положението на тези, които остават в страната и биват преследвани, както и техните семейства; подчертава, че е необходимо да се улеснят процесите на събиране на семейството; подчертава освен това, че е важно да се наблюдава благосъстоянието на 222-та никарагуанци, които са били първоначално депортирани в САЩ, и на тези, които са били лишени от гражданството си;

5. призовава да се предоставят доказателства, че епископ Роландо Алварес е жив; отново призовава за незабавното му и безусловно освобождаване и за освобождаването на всички произволно задържани политически затворници, опозиционни активисти, защитници на правата на човека и околната среда, членове на католическата църква и журналисти, за отмяна на проведените производства и произнесените срещу тях присъди, както и за безопасното връщане на всички бежанци и лица в изгнание;

6. осъжда продължаващото психологическо и физическо насилие, което полицейските и затворническите органи упражняват над всички задържани и на което са подложени особено жените и членовете на общността на ЛГБТИ, както и положението на задържане в изолация на някои от тях без достъп до техните адвокати, семейства или медицински грижи; изисква семействата да бъдат информирани за здравословното състояние на задържаните си близки; припомня на никарагуанския режим за отговорността му да гарантира, че условията на задържане са в съответствие с международните задължения в областта на правата на човека и със стандарти като правилата на ООН за минимални стандарти за третиране на лишените от свобода лица (правилата на Нелсън Мандела);

7. изразява загриженост относно манипулирането на наказателното право и използването на съдебната система като инструмент за инкриминиране на упражняването на граждански и политически права, както и свободата на религията и убежденията; призовава за отмяна на ограничителните закони, приети от 2018 г. насам, които неправомерно навлизат в гражданското и демократичното пространство; призовава никарагуанските органи да защитават и зачитат правата на човека и да позволяват на никарагуанския народ да упражнява своите граждански и политически права; настоятелно призовава никарагуанските органи да предоставят на международни организации и организации на гражданското общество неограничен достъп до страната;

8. призовава никарагуанския режим да спре произволното закриване на неправителствени организации и организации на гражданското общество и да възстанови устава на всички организации, политически партии, религиозни организации, медийни сдружения и медии, университети и организации за защита на правата на човека, чиято дейност е била произволно прекратена, както и да върне всички техни незаконно конфискувани имоти, активи, документи и оборудване и да възстанови техния законен правен статут;

9. призовава ЕС и неговите държави членки да включат конкретни гаранции за спазването на правата на човека по отношение на разпределените европейски средства, включително когато тези средства се разпределят чрез многостранни и финансови институции като Централноамериканската банка за икономическа интеграция, и да извършват строг мониторинг, за да се гарантира, че тези средства не допринасят за укрепването на никарагуанския режим;

10. подчертава и приветства ключовата роля на гражданското общество, защитниците на правата на човека и околната среда, католическата църква и журналистите в Никарагуа; призовава Европейската служба за външна дейност и Комисията да засилят редовния си диалог с тях, да укрепят механизмите за подкрепа на жизненоважната им работа и да следят отблизо положението на място, включително като наблюдават съдебните процеси и посещават опозиционни лидери и правителствени критици, които са в затвора или под домашен арест; призовава ЕС и неговите държави членки да използват всички инструменти, с които разполагат, включително визите, за да улеснят мобилността на защитниците на правата на човека и други лица в риск и да гарантират непрекъснатостта на тяхната работа;

11. призовава Комисията, Европейската служба за външна дейност и държавите членки да увеличат подкрепата си за членовете на никарагуанската опозиция, които понастоящем са в изгнание, както и да поддържат тясното си сътрудничество и подкрепа за държавите, приемащи значителен брой мигранти, бягащи от никарагуанския режим, по-специално Коста Рика; изисква от Комисията и държавите членки да създадат и улеснят, чрез своите агенции за сътрудничество за развитие, специални програми за подкрепа на образователното развитие на никарагуанските младежи и студенти, които са били лишени от правото си на образование;

12. призовава ЕС да подкрепи и да участва активно във всяка перспектива за съдържателен национален диалог и да продължи да настоява за задължителни условия за диалог, включително освобождаването на произволно задържаните политически затворници, възстановяването на правовата държава и свободите, преустановяването на репресиите и страха, възстановяването на правния статут на политическите партии и организации, които са били произволно обявени за незаконни, връщането на изгнаниците без изключение и с пълни гаранции, завръщането в страната на международните организации по правата на човека и провеждането на свободни, честни и прозрачни избори;

13. призовава никарагуанския режим да изпълни препоръките, отправени от GHREN в нейния доклад, както и препоръките, отправени от върховния комисар на ООН по правата на човека; настоятелно призовава институциите на Никарагуа да премахнат безнаказаността за тежки нарушения и посегателства срещу правата на човека и да осигурят на жертвите достъп до правосъдие и пълно обезщетение; приветства подновяването на мандата на GHREN и изисква ЕС и неговите държави членки да продължат да подкрепят жизненоважната ѝ работа;

14. обръща внимание на продължаващото инструментализиране на съдебната система и съучастието на съдиите в това; отново призовава съдии и прокурори бързо да бъдат включени в списъка на лицата, санкционирани от ЕС, а списъкът на санкционираните физически и юридически лица да бъде разширен, така че да включва Даниел Ортега и неговото вътрешно обкръжение;

15. подчертава, че предстоящата среща на високо равнище между ЕС и Общността на латиноамериканските и карибските държави (CELAC) е възможност за отстояване на принципите на правовата държава, демокрацията и правата на човека, и призовава всички участници да спазват тези принципи; посочва, че това няма да бъде възможно без действително прозрачното, всеобхватно и съдържателно включване на гражданското общество; призовава за изявление от срещата на високо равнище между ЕС и CELAC, в което да се изиска надлежно зачитане на правата на човека и в двата региона, по-специално в Никарагуа; припомня, че с оглед на Споразумението за асоцииране между ЕС и Централна Америка Никарагуа трябва да зачита и консолидира тези принципи; отново отправя искането си да бъде задействана „демократичната клауза“ от Споразумението за асоцииране с оглед на настоящите обстоятелства;

16. призовава държавите членки да доразвият събраните от GHREN доказателства относно престъпленията срещу човечеството, извършени от никарагуанските органи, и да подкрепят прекратяването на безнаказаността в Никарагуа, включително чрез започване на официални разследвания и предприемане на правни действия срещу отговорните лица чрез упражняването на универсална юрисдикция; насърчава държавите членки да изправят Никарагуа пред Международния съд заради нарушаването на Конвенцията на ООН против изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко или унизително отнасяне или наказание, по която Никарагуа е страна;

17. осъжда безусловната подкрепа на никарагуанския режим за агресивната война на Русия срещу Украйна и изразява загриженост относно руската военна помощ, целяща по-нататъшни репресии срещу никарагуанското население; изразява съжаление относно нарастващата изолация на Никарагуа от международната общност; осъжда агресивната реторика на никарагуанските органи; отново заявява, че принципът на универсалност на правата на човека е крайъгълният камък на международното право;

18. отново отправя призив за незабавната екстрадиция на Алесио Казимири в Италия;

19. изисква от Председателския съвет да разреши изпращането на мисия за установяване на фактите с цел наблюдение на положението в Никарагуа;

20. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция съответно на Съвета, Комисията, правителствата и парламентите на държавите членки, генералния секретар на Организацията на американските държави, Евро-латиноамериканската парламентарна асамблея, Централноамериканския парламент, временното председателство на Общността на латиноамериканските и карибските държави, Ватикана и правителството и парламента на Република Никарагуа.